

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

Constants imaginaire stad verhuist tijdelijk naar Madrid

HENNY DE LANGE

Als je alles wilt weten over Piet Mondriaan, moet je in het Gemeentemuseum Den Haag zijn. Die wereldwijde reputatie wil het museum ook voor 'New Babylon', het visionaire kunstproject waar kunstenaar Constant Nieuwenhuys (1920-2005) bijna twintig jaar onafgebroken aan werkte.

Net als bij Mondriaan bezit het Gemeentemuseum het grootste deel van de nalatenschap van Constant (zijn kunstenaarsnaam). Om New Babylon, een van de grootste werken uit de naoorlogse kunstgeschiedenis, wereldwijd op de kaart te zetten, zocht het museum samenwerking met het Reina Sofia-museum in Madrid. Daar opent vanavond een tentoonstelling over de imaginaire stad, waarin Constant zijn visie geeft op de samenleving van de toekomst.

Het is het grootste overzicht van New Babylon sinds 1974. De Haagse conservatoren Laura Stamps en Doede Hardeman hebben de tentoonstelling samen met Reina Sofia gemaakt. Vanuit het Gemeentemuseum zijn zestig werken naar Madrid gereisd.

In kisten die daarvoor speciaal zijn gemaakt, want de maquettes zijn erg kwetsbaar. Om die reden worden ze zelden uitgeleend. Voor Reina Sofia is een uitzondering gemaakt, vertelt directeur Benno Tempel van het Gemeentemuseum. "We wilden graag samenwerken met een internationaal topmuseum. Reina Sofia heeft bovendien een groot bereik in Latijns-Amerika, waar veel belangstelling is voor Constant."

Wereldwijd groeit de interesse in New Babylon, zegt Tempel. Hij leidt dit af uit het aantal bruikleenverzoeken. "Al jaren krijgen we de meeste aanvragen voor Constant, en dus niet voor Mondriaan, Monet of Van Gogh." Volgens Tempel is diens visionaire stad nog steeds een inspiratiebron voor stedenbouwers en architecten, maar ook voor economen en politieke leiders. Hij hoopt dat ook het Moma, museum voor moderne kunst in New York, er ooit een tentoonstelling aan wijdt. "Die plek verdient het, als belangrijkste naoorlogse kunstwerk."

Voor New Babylon liet Constant zich inspireren door de veranderingen in de samenleving, als gevolg van de opmars van de automatisering in de jaren vijftig. Aan de hand van negentien maquettes, constructies, plattegronden, schilderijen en tekeningen verbeeldt hij zijn ideeën over de nieuwe wereld, waarin de mens door de volledige automatisering niet meer hoeft te werken. De New Babylonier leidt een spelend, creatief en nomadisch bestaan. Inspiratie voor deze 'spelende mens' deed hij op bij de zigeuners in Alba.

New Babylon bestaat uit op pilaren gebouwde netvormige structuren die zich uitstrekken over Europa. Die structuren bestaan uit sectoren met meerdere verdiepingen waartussen de mens zich te voet en met liften beweegt. Onder de gebouwen door rijdt het verkeer. Op het dak is er ruimte voor groene wandelpaden. De New Babyloniers bouwen in de sectoren met verplaats-

bare wanden, trappen, bruggen en ladders zelf telkens nieuwe ruimtes en routes.

Van 1956 tot 1974 werkte Constant aan de stad van de toekomst. Hij stopte ermee na een grote tentoonstelling in het Gemeentemuseum. Hij liet het grootste deel achter in het museum, om in een leeg atelier weer te gaan schilderen, zoals hij tot 1956 deed, als lid van de Cobra-beweging.

Op de tentoonstelling wordt ook aan de periode voor en na New Babylon aandacht besteed, vertelt conservator Laura Stamps via de telefoon vanuit Madrid. "We willen laten zien dat hij al in zijn Cobra-tijd ideeën ontwikkelde die de aanloop waren tot New Babylon." Eén ervan is 'De blauw paarse kamer' die hij in 1952 met Aldo van Eyck en Lucebert voor het Stedelijk Museum Amsterdam maakte. Die is voor deze tentoonstelling gereconstrueerd, net als een deel van 'Het deurenlabyrinth', slotstuk van de tentoonstelling in 1974 in het Gemeentemuseum.

Eind jaren zestig geloofde Constant steeds minder in een snelle realisatie van New Babylon. Stamps: "Hij gaat weer schilderen, scènes uit New Babylon, met thema's als oorlog en geweld. Hij blijft er wel in geloven, maar pas na een lange tijd van destructie zal volgens hem de tijd rijp zijn. In het museum moet New Babylon wachten op gunstiger tijden."

De tentoonstelling 'Constant. New Babylon' is t/m 29 februari te zien in het Reina Sofia-museum in Madrid. In de zomer van 2016 komt een deel van de tentoonstelling naar het Gemeentemuseum Den Haag, dat samen met het Cobra Museum en Museum Kranenburgh een groot overzicht wijdt aan Constant.